

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ – ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

**ΦΑΚΕΛΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ κ ΥΓΕΙΑΣ (Φ.Α.Υ.)
ΕΡΓΟΥ**

**ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΕ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΙΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ-
ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ
(ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ κ 1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ)**

ΑΘΗΝΑ ΙΟΥΝΙΟΣ 2020

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο παρών ΦΑΥ συντάχθηκε σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΠΔ 305/1996 «Ελάχιστες προδιαγραφές για ασφάλεια και υγεία που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/57/ΕΟΚ.», ΦΕΚ 212Α, 29/8/1996 και αποσκοπεί στην πρόληψη των κινδύνων κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του έργου

Οι προβλέψεις του παρόντος ΦΑΥ στηρίζονται:

- Στην Ελληνική Νομοθεσία (Νομοθετήματα που αφορούν στην Υγιεινή, Υγεία και Ασφάλεια των εργαζομένων γενικά, αλλά και Νομοθετήματα που αφορούν στην Ασφάλεια για τα τεχνικά έργα και τις εργασίες που εκτελούνται σε αυτά).
- Σε προδιαγραφές εξοπλισμού που πρόκειται να ενσωματωθεί στο έργο.
- Σε προδιαγραφές υλικών που πρόκειται να ενσωματωθούν στο έργο.
- Στην καλή πρακτική, σύμφωνα με τους κανόνες των διεθνών προτύπων, της εμπειρίας και τέχνης.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Μετά την εκτέλεση του έργου, ο αναθεωρημένος ΦΑΥ πρέπει να παραδοθεί στον Κύριο του έργου. Σημειώνεται ότι σε περίπτωση διαχωρισμού του έργου σε επιμέρους ιδιοκτήτες, κάθε ιδιοκτήτης πρέπει να λάβει αντίγραφο του ΦΑΥ.

Ο ΦΑΥ περιέχει χρήσιμα στοιχεία για την ασφαλή λειτουργία και συντήρηση του έργου καθώς και για εργασίες μετατροπής του. Συνεπώς πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κάθε φορά που κρίνεται απαραίτητο από τους εμπλεκόμενους και να ενημερώνεται εφόσον προκύπτουν στοιχεία.

Σημειώνεται ότι η εφαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας για την Ασφάλεια και Υγεία των εργαζομένων ελέγχεται από την αρμόδια Διεύθυνση Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο παρών ΦΑΥ σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά την Ελληνική Νομοθεσία

2. ΣΥΝΤΟΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

2.1. ΚΤΙΡΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

A. Δημαρχείο

Το έργο περιλαμβάνει την αποξήλωση των παλαιών κουφωμάτων και αντικατάσταση τους με ίδιας μορφολογίας και χρώματος με τα υφιστάμενα αλλά προηγμένης ενεργειακής τεχνολογίας, την εγκατάσταση συστήματος κλιματισμού (VRV) σε όλο το κτίριο και την τοποθέτηση φωτοβολταϊκού συστήματος στο δώμα του κτιρίου.

B. 1ο Δημοτικό Σχολείο Ελληνικού

Το έργο περιλαμβάνει την αποξήλωση των παλαιών κουφωμάτων και αντικατάσταση τους με ίδιας μορφολογίας και χρώματος με τα υφιστάμενα αλλά προηγμένης ενεργειακής τεχνολογίας, την εγκατάσταση αντιστάθμισης στον υπάρχοντα λέβητα Κεντρική Θέρμανσης και την τοποθέτηση φωτοβολταϊκού συστήματος στο δώμα του κτιρίου.

ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ κ 1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΡΓΟΥ: ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΡΓΟ: ΟΔΟΣ ΚΥΠΡΟΥ 68-ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ κ ΟΔΟΣ ΙΑΣΩΝΙΔΟΥ 52-ΕΛΛΗΝΙΚΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΔΕΙΑΣ: ΟΠΟΙΕΣ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΑΝΩ ΕΡΓΟΥ, ΘΑ ΕΚΔΟΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΑΔΟΧΟ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΕΙΜΕΝΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΚΥΡΙΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ: ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ: ΘΑ ΟΡΙΣΤΕΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ, ΜΕ ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΑΔΟΧΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΑΡΜΟΔΙΟ ΚΕΠΕΚ: ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΘΗΝΑΣ - ΣΕΠΕ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σε περίπτωση που ακολουθήσουν τροποποιήσεις της μελέτης κατά τη διάρκεια των εργασιών, ο Συντονιστής Ασφάλειας κατά την εκτέλεση του έργου οφείλει να ενημερώσει την παρούσα σύντομη τεχνική περιγραφή, ώστε να ανταποκρίνεται στα πραγματικά δεδομένα.

2.2. ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σύμφωνα με τις Τεχνικές Προδιαγραφές που έχουν οριστεί από τα συμβατικά τεύχη της εργολαβίας. Κάθε μελλοντική τροποποίησή τους θα συμπεριλαμβάνεται στις αναθεωρήσεις του παρόντος Φ.Α.Υ.

Υλικά

Για τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν θα ακολουθηθούν οι Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές (Π.Τ.Π) και οι Κανονισμοί του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. που ορίζει ο Κύριος του Έργου, όπως περιγράφονται στα σχετικά συμβατικά τεύχη, καθώς και λοιπές Οδηγίες και Εγκύκλιοι του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

3. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΑΥ

Σε όλη την διάρκεια του έργου τα στοιχεία του ΦΑΥ εφόσον μεταβάλλονται θα πρέπει να ενημερώνονται.

Μετά την περάτωση της κατασκευής, τα ενημερωμένα, με όλες τις μεταβολές, στοιχεία του έργου, θα παραδοθούν, πλήρως ενσωματωμένα στο ΦΑΥ, στον νέο υπεύθυνο, τον οποίο θα ορίσει ο Κύριος του Έργου.

Ιδιαιτερότητα στη στατική δομή, ευστάθεια και αντοχή του κτιρίου.

Δεν υπάρχει καμία ιδιαιτερότητα.

Θέσεις αποθήκευσης υλικών που υπό ορισμένες συνθήκες ενδέχεται να προκαλέσουν κίνδυνο.

Οι θέσεις αποθήκευσης των υλικών σηματοδοτούνται με τις απαραίτητες πληροφοριακές πινακίδες σήμανσης.

Εργασίες συντήρησης έργου, και αποκατάστασης ζημιών

Κατά την διάρκεια της λειτουργίας του έργου θα απαιτηθεί συντήρηση των διαφόρων κατασκευών που ενδέχεται να απαιτήσουν κάποια επέμβαση και αποκατάσταση. Για κάθε τέτοιου είδους εργασία πρέπει να ληφθούν υπόψη τα παρακάτω:

- ✓ Ενημέρωση των αρμόδιων αρχών πριν την έναρξη των εργασιών
- ✓ Ενημέρωση των χρηστών πριν την έναρξη εργασιών
- ✓ Τοποθέτηση των κατάλληλων προειδοποιητικών σημάτων και πινακίδων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για τη σήμανση επισκευών και συντήρησης.
- ✓ Περίφραξη των έργων και φωτισμός τους κατά την διάρκεια της νύχτας
- ✓ Οι εργαζόμενοι πρέπει να φορούν φωσφορίζουσα γιλέκα και τα κατάλληλα μέσα ατομικής προστασίας
- ✓ Ελαχιστοποίηση του παραγόμενου θορύβου
- ✓ Εξασφάλιση καθαριότητας στον ευρύτερο χώρο εργασίας
- ✓ Τήρηση αστυνομικών διατάξεων για ώρες λειτουργίας εργοταξίου
- ✓ Εξασφάλιση μη πρόσβασης τρίτων στο χώρο των έργων
- ✓ Εξασφάλιση μη επαφής τρίτων με τις εργασίες.

Σήμανση Εργοταξιακού Χώρου

Ο Ανάδοχος υποχρεούται στην τοποθέτηση σήμανσης στους χώρους του εργοταξίου καθώς και προειδοποιητικών πινακίδων ασφαλείας.

Οι πινακίδες αυτές θα πρέπει όχι μόνον να προειδοποιούν για ενδεχόμενους κινδύνους αλλά και να ενημερώνουν και να πληροφορούν τους εργαζόμενους για τις εργασίες που εκτελούνται.

Οι πινακίδες πρέπει να τοποθετούνται σε εμφανή και διακριτά σημεία, να είναι ορατές από απόσταση, να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να συντηρούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Πρέπει να τοποθετείται και ο ανάλογος εξοπλισμός φωτισμού ώστε οι πινακίδες να είναι ορατές και το βράδυ.

Οι πινακίδες που αφορούν εργασίες που έχουν τελειώσει ή προειδοποιούν για κινδύνους που δεν υφίστανται πλέον, θα πρέπει να απομακρύνονται άμεσα.

4. ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα παρακάτω στοιχεία αποσκοπούν στην πρόληψη και αποφυγή κινδύνων κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες (συντήρησης, καθαρισμού, επισκευής, κλπ) καθ'όλη τη διάρκεια της ζωής του έργου και δίνονται οδηγίες για τον ασφαλή τρόπο εκτέλεσης των εργασιών .

Βασικές οδηγίες για ασφάλεια στην εκτέλεση εργασιών:

Γενικοί Κανόνες Ασφάλειας

- Να εφαρμόζετε τους κανόνες Ασφάλειας και Υγιεινής της εργασίας και να υπακούτε στις εντολές των υπευθύνων.
- Να ακολουθείτε πιστά τα σήματα των πινακίδων ασφαλείας.
- Να τηρείτε τις διατάξεις των διαδικασιών ασφαλείας που υπάρχουν στην εργασία σας. Να διαλέγετε και να εφαρμόζετε ασφαλείς μεθόδους εργασίας, παίρνοντας τις απαραίτητες προφυλάξεις για τον εαυτό σας και τους άλλους.
- Ρωτήστε τον προϊστάμενο σας εάν δεν γνωρίζεται ποιος είναι ο ασφαλής τρόπος εργασίας ή εάν δεν καταλαβαίνετε τις οδηγίες εργασίας.
- Η άγνοια του ασφαλούς τρόπου εργασίας δεν σας δικαιολογεί σε περίπτωση παράληψής του.
- Να διαλέγετε τα σωστά εργαλεία κάθε φορά.
- Πριν αρχίσετε οποιαδήποτε εργασία σκεφθείτε τους πιθανούς κινδύνους στους οποίους μπορεί να εκτεθείτε εσείς και οι συνάδελφοί σας
- Φροντίστε για την ασφάλεια του διπλανού σας όπως θα θέλατε να φροντίζει εκείνος για σας.
- Πριν αρχίσετε μια εργασία βεβαιωθείτε ότι ξέρετε τι ακριβώς θα κάνετε, ότι έχετε τα κατάλληλα εργαλεία και ότι διαθέτετε τις απαραίτητες γνώσεις και σωματικές δυνάμεις για την εκτέλεσή της.
- Μην ριψοκινδυνεύετε και μην εκθέτετε τον εαυτό σας και τους άλλους σε κίνδυνο.
- Μην αναπαύεστε σε επικίνδυνους χώρους.
- Φροντίζετε να αναπαύεστε αρκετά. Είναι απαραίτητη προϋπόθεση για ασφαλή εργασία.
- Μη καταναλώνετε οινοπνευματώδη κατά τη διάρκεια της εργασίας σας.

- Μην εισέρχεστε και μην παραμένετε στον χώρο εργασίας σας και βεβαίως μην εργάζεστε, εάν είστε μεθυσμένοι.
- Μην παρενοχλείτε, μετατοπίζετε, αφαιρείτε ή καταστρέφετε εγκαταστάσεις χωρίς την άδεια του προϊσταμένου σας.
- Μην παρεμποδίζετε την εφαρμογή των μεθόδων πρόληψης ατυχημάτων και υγιεινής εργασίας.
- Να χρησιμοποιείτε πάντα τα Μέσα Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.) που προβλέπονται για την εργασία σας.
- Μην έχετε την πλάτη σας γυρισμένη προς το κενό όταν τραβάτε βαρύ φορτίο.
- Μην στέκεστε κάτω από κρεμασμένα φορτία ή κοντά σε τεντωμένα σχοινιά ή συρματόσχοινα.

4.1. Εργασίες με εργαλεία χειρός

Ατομικά Μέσα Προστασίας

Οι χειριστές των περιστρεφόμενων εργαλείων (τρυπάνια – δίσκοι – τροχός κλπ) δεν πρέπει να φορούν, φαρδιά ρούχα, γραβάτες, κοσμήματα και γενικά οτιδήποτε θα μπορούσε να εμπλακεί στο περιστρεφόμενο τμήμα του εργαλείου. Τα ρούχα των χειριστών περιστρεφόμενων εργαλείων, θα πρέπει να είναι καθαρά, απαλλαγμένα από λάδια, διαλυτικά ή γράσα, για την αποφυγή του κινδύνου δημιουργίας φωτιάς από σπινθήρες. Το βάρος των εργαλείων θα καθορίζει εάν ο χειριστής αυτών θα πρέπει να φορά ειδικά υποδήματα ασφαλείας, για να προστατεύεται από τους κινδύνους πτώσης των εργαλείων. Όταν τα φορητά εργαλεία πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για εργασίες υπερυψωμένων θέσεων ο χειριστής θα πρέπει να είναι δεμένος με ζώνη ασφαλείας, για να περιορίσει την πιθανότητα πτώσης, σε περίπτωση ηλεκτροπληξίας ή ξαφνικού σπασίματος των εργαλείων. Όταν εκτελούνται εργασίες λείανσης με τροχούς, σβούρες, λειαντικές ταινίες κλπ και δημιουργείται επικίνδυνη σκόνη, ο χειριστής των παραπάνω εργαλείων θα πρέπει να είναι εφοδιασμένος με την κατάλληλη για κάθε περίπτωση προστατευτική μάσκα. Συνήθως σε όλες τις εργασίες χτυπημάτων με εργαλεία ή στις εργασίες κοπής που υπάρχει κίνδυνος εκτίναξης μικρών τεμαχίων από τα εργαλεία ή τα αντικείμενα, η προστασία των ματιών τόσο του χειριστή όσο και των άλλων εργαζομένων που εκτίθενται στον ίδιο κίνδυνο, είναι απαραίτητη. Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να ελαχιστοποιηθεί με τη χρησιμοποίηση μη σιδερένιων εργαλείων ή την τοποθέτηση προστατευτικών παραπετασμάτων.

Οι χειριστές εργαλείων ισχύος που κάνουν θόρυβο, θα πρέπει να φέρουν προστατευτικά μέσα ακοής.

Εργασία με ηλεκτρικά τρυπάνια

Παρ' όλο που δεν μπορούμε να τοποθετήσουμε προφυλακτήρες στο τρυπάνι, ορισμένες προφυλάξεις θα πρέπει να παίρνονται, όπως είναι η σωστή επιλογή του μήκους τρυπανιού, ανάλογα με την εργασία που θα εκτελέσει. Όταν ο χειριστής πρέπει να οδηγήσει το τρυπάνι με το χέρι, θα πρέπει να φορά κατάλληλο προστατευτικό μανίκι. Μεγάλα τρυπάνια δεν πρέπει να τοποθετούνται σε συσκευές μικρής ισχύος. Για κάθε μέγεθος τρυπανιού θα πρέπει να χρησιμοποιείται και αναλόγου μεγέθους και ισχύος συσκευή. Όταν χρησιμοποιούνται μεγάλου μεγέθους τρυπάνια σε μεγάλης ισχύος συσκευές για εργασίες σε ελαφρά αντικείμενα αυτά θα πρέπει να είναι εξασφαλισμένα από την πιθανότητα μετακίνησής τους.

Εργασία με λειαντικούς τροχούς

Οι λειαντικοί τροχοί θα πρέπει να διαθέτουν προφυλάξεις, όσο το δυνατόν πληρέστερες. Το μισό τμήμα του τροχού, πλευρές και περιφέρεια, θα πρέπει να καλύπτεται από τους προφυλακτήρες, όπως επίσης πάντοτε και το πάνω μέρος του δίσκου. Οι προφυλακτήρες θα πρέπει να είναι ρυθμιζόμενου τύπου, έτσι ώστε ο χειριστής να μπορεί εύκολα να τους ρυθμίζει, παρά να τους απομακρύνει. Οι προφυλακτήρες επίσης θα πρέπει να αφαιρούνται εύκολα για να γίνεται απλούστερη η αντικατάσταση των τροχών. Ο χειριστής θα πρέπει κατά τη χρήση του τροχού να φορά πάντοτε προστατευτικά γυαλιά, για την περίπτωση θρυμματισμού του τροχού. Οι τροχοί δεν θα πρέπει να έρχονται σε επαφή με νερό ή λάδια που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν κινδύνους ολίσθησης κατά τη χρήση τους. Οι τροχοί θα πρέπει να φυλάγονται από πεσίματα ή από πτώσεις που σημαίνει, πως θα πρέπει να φυλάγονται σε ράφια ή κουτιά. Οι χειριστές των τροχών, θα πρέπει να εκπαιδεύονται στο σωστό κράτημά τους και ιδιαίτερα στο πώς να αποφεύγουν την επαφή με το σώμα τους ή τα ρούχα τους.

Χρήση εργαλείων χειρός

Στα εργαλεία και στο μέτρο που δεν παρακωλύεται ο σκοπός χρήσης τους, πρέπει να αποφεύγονται οι αιχμηρές γωνίες και ακμές, καθώς και οι τραχείες επιφάνειες. Αν κατά τη λειτουργία των εργαλείων είναι δυνατόν να εκσφενδονιστούν στοιχεία ή τεμάχια ή

υποπαράγωγα της λειτουργίας (ρινίσματα, σκόνες ή άλλα) και στο μέτρο που δημιουργούνται κίνδυνοι για τους εργαζόμενους, πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερα προστατευτικά μέτρα.

Τα εργαλεία χειρός πρέπει να επισκευάζονται από αρμόδια άτομα. Τα αιχμηρά άκρα των εργαλείων κοπής πρέπει να διατηρούνται κοφτερά. Οι κεφαλές σφυριών και άλλων κρουστικών εργαλείων πρέπει να επενδύονται και λειαίνονται σε κατάλληλη ακτίνα στο άκρο, όταν αρχίζουν να ραγίζουν ή σπάζουν. Τα αιχμηρά εργαλεία, όταν δεν χρησιμοποιούνται και κατά τη διάρκεια της μεταφοράς τους, πρέπει να βρίσκονται σε θήκες, προστατευτικά καλύμματα ή κουτιά κλπ. Για κάθε εργασία να επιλέγεται το σωστό εργαλείο. Τα εργαλεία να χρησιμοποιούνται με σωστό τρόπο. Να μην χρησιμοποιούνται κλειδιά με φθαρμένες ή σπασμένες σιαγόνες, κατσαβίδια με σπασμένες μύτες ή χειρολαβές, σφυριά με σπασμένες κεφαλές, στομωμένα πριόνια κλπ. Τα εργαλεία να φυλάσσονται σε ασφαλείς θέσεις (πολλά ατυχήματα έχουν συμβεί από πτώσεις εργαλείων από ύψος, από εργαλεία με κοφτερά σημεία – μαχαίρια, σκαρπέλα κλπ), όταν μεταφέρονται στις τσέπες ή τοποθετούνται με το κοφτερό τμήμα ακάλυπτο. Δεν πρέπει να μεταφέρονται εργαλεία που είναι δυνατόν με κάθε τρόπο να περιορίσουν την ελευθερία χρησιμοποίησης των χεριών, όπως κατά την άνοδο ή κάθοδο σε μια σκάλα ή μια κατασκευή. Ένα γερό σακίδιο ή μία ζώνη εργαλείων ή κάτι παρόμοιο θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την άνοδο στο υπερυψωμένο δάπεδο εργασίας. Η κάθοδος θα πρέπει να γίνεται με τον ίδιο τρόπο και όχι με μεταφορά στα χέρια, στις τσέπες ή με ρίψη στο έδαφος. Τα εργαλεία να δίνονται από τον ένα εργαζόμενο στο χέρι του άλλου. Αιχμηρά ή κοφτερά εργαλεία να δίνονται με τη χειρολαβή προς το μέρος του παραλήπτη.

4.2. Εργασίες σε ύψος

Εντοπισμός κινδύνων – Επισήμανση

- Δάπεδο ικρίωματος: Το πρόβλημα εντοπίζεται στην έλλειψη επαρκούς δαπέδου εργασίας, τη μη σωστή στήριξή του ή την τοποθέτησή του υπό κλίση.
- Κουπαστές: Η έλλειψη ασφαλούς κουπαστής αποτελεί την κύρια αιτία πτώσεων από ύψος. Πλήρης απουσία κουπαστής παρατηρείται συχνά στο ανώτατο επίπεδο της σκαλωσιάς, καθώς και σε προεκτάσεις των δαπέδων εργασίας. Επίσης, ιδιαίτερα επικίνδυνη είναι η ύπαρξη κουπαστής χαμηλού ύψους (50 - 60 cm). Σκαλωσιές που δεν διαθέτουν κουπαστή μεσοδιαστήματος και θωράκια, αφήνουν άνοιγμα που εγκυμονεί κινδύνους πτώσης.

- Κατάρρευση ικριωμάτων: Σπανιότερη περίπτωση είναι η κατάρρευση ολόκληρης της σκαλωσιάς, ιδιαίτερα σε επικλινές δάπεδο στήριξης, μετά από κακοκαιρία, από υπερβολική φόρτωση, από κακή ή ελλιπή κατασκευή, ή ελλιπή στήριξη.
- Ακάλυπτα δάπεδα εργασίας: Σημαντικός αριθμός ατυχημάτων έχει ως αιτία τις πτώσεις από ανοίγματα που υπάρχουν στα δάπεδα εργασίας ή κυκλοφορίας των εργαζομένων, καθώς και τις πτώσεις λόγω ολισθηρότητας ή εμποδίων που υπάρχουν στα δάπεδα, στους διαδρόμους και τις σταθερές σκάλες.
- Φορητές σκάλες: Η χρήση φορητής σκάλας αποτελεί πηγή κινδύνου, όταν είναι ακατάλληλη ή χρησιμοποιείται με λανθασμένο τρόπο.

Ικριώματα (σταθερά – κινητά [καβαλέτα] – τύπου πύργου – αναρτημένα κλπ). Κοινές αρχές ασφαλούς εργασίας

- Η συναρμολόγηση και αποσυναρμολόγηση των μεταλλικών ικριωμάτων πρέπει να γίνεται πάντα σύμφωνα με τις οδηγίες και τις προδιαγραφές του κατασκευαστή.
- Η στήριξη των ικριωμάτων στο έδαφος πρέπει να γίνεται σε δάπεδα στερεά, σταθερά και επαρκούς αντοχής.
- Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για τη συναρμολόγηση των ικριωμάτων, θα πρέπει να είναι ανθεκτικά και καλά συντηρημένα.
- Τα δάπεδα εργασίας να έχουν ανθεκτική κουπαστή σε ύψος 1 m, παράλληλη σανίδα ή μεταλλική ράβδο μεταξύ δαπέδου και κουπαστής και θωράκια πλάτους 15 cm και στις δύο πλευρές του δαπέδου.
 - Απαγορεύεται η βαφή και το στοκάρισμα των μαδεριών, για να μην καλύπτονται τυχόν υπάρχοντα προβλήματα αντοχής.
- Για την ασφαλή πρόσβαση, άνοδο και κάθοδο στο ικρίωμα, πρέπει να χρησιμοποιείται σκάλα ή άλλος ασφαλής τρόπος.
- Σε όλη τη διάρκεια των εργασιών τα ικριώματα πρέπει να είναι πλήρη, δηλαδή να μην αφαιρούνται μαδέρια και κουπαστές. Επίσης, πρέπει να χρησιμοποιείται προστατευτικό ύφασμα.
- Το ελάχιστο πλάτος των δαπέδων εργασίας των ικριωμάτων πρέπει να είναι ανάλογο με το είδος και τη φύση της εργασίας, για την οποία κατασκευάσθηκε, και πρέπει να υπάρχει διάστημα ελεύθερο από σταθερά εμπόδια ή αποθηκευμένα υλικά. Ειδικότερα:

1) Εργαζόμενοι χωρίς απόθεση υλικών	0,60 m
2) Για απόθεση υλικών	0,80 m
3) Για στήριξη άλλων δαπέδων σε υψηλότερη στάθμη	1,10 m
4) Για βαριές εργασίες, όπως σφυρηλάτηση	1,30 m
5) Για τις προηγούμενες εργασίες και στήριξη άλλων δαπέδων σε υψηλότερη στάθμη	1,50 m

- Εκτός από την περίπτωση του κριώματος αριθ. 1 του παραπάνω πίνακα, για την κατασκευή των υπολοίπων κριωμάτων απαιτείται η σύνταξη σχετικής μελέτης.
- Επιπλέον, για να είναι ασφαλή τα δάπεδα εργασίας, πρέπει να είναι κατασκευασμένα σύμφωνα με τις παρακάτω αρχές:
 - Κάθε δάπεδο εργασίας να αποτελείται από 3 τουλάχιστον μαδέρια ελάχιστου πάχους 5 cm και συνολικού πλάτους τουλάχιστον 60 cm.
 - Τα μαδέρια του δαπέδου δεν πρέπει να είναι παλαιά, με ρωγμές κ.λ.π.
 - Τα μαδέρια που αποτελούν το δάπεδο εργασίας, να μην αφήνουν κενά μεταξύ τους με κλάπες και να μην εξέχουν από τις θέσεις στήριξης πάνω από 20 cm.
 - Το κενό μεταξύ της κατασκευής και του δαπέδου εργασίας να μην είναι μεγαλύτερο των 30 cm.
 - Τα δάπεδα των κριωμάτων πρέπει να επεκτείνονται από τις θέσεις εργασίας τουλάχιστον κατά 60 cm.
 - Τα δάπεδα πρέπει να φορτίζονται ανάλογα με την αντοχή τους και να επιβλέπονται από κατάλληλο πρόσωπο, ώστε να μην υπερφορτίζονται.
 - Απαγορεύεται να εργάζονται συγχρόνως περισσότερα από δύο άτομα σε δάπεδο που περιλαμβάνεται μεταξύ δυο διαδοχικών ορθοστατών.

Ζώνες ασφαλείας

Χρήση

Οι ζώνες ασφαλείας ανήκουν στα μέσα ατομικής προστασίας των εργαζομένων και χρησιμοποιούνται μόνο στις παρακάτω περιπτώσεις:

- Όταν η εργασία δεν μπορεί να γίνει με άλλον ασφαλή τρόπο.
- Όταν πρόκειται να αντιμετωπιστεί έκτακτη ανάγκη.

- Όταν χρησιμοποιούνται σαν πρόσθετο μέτρο, ενώ έχουν ληφθεί όλα τα άλλα μέτρα γενικής προστασίας.

Κανόνες ασφαλείας:

Οι ζώνες ασφαλείας πρέπει να χρησιμοποιούνται ακολουθώντας τις παρακάτω αρχές:

- Πριν τη χρησιμοποίηση της ζώνης, να εξασφαλίζεται η πρόσδεσή της από σημείο που είναι υψηλότερα από τη θέση εργασίας
- Για τις περιπτώσεις που η εργασία απαιτεί μετακίνηση του εργαζομένου, ο οποίος χρησιμοποιεί ζώνη ασφαλείας, πρέπει να έχει εξασφαλιστεί η δυνατότητα μετακίνησής του, με κατάλληλη υποδομή και εξαρτήματα.
- Η ζώνη να μην επιτρέπει ελεύθερη πτώση του εργαζομένου πάνω από 1 m.
- Η χρησιμοποιούμενη ζώνη πρέπει να είναι 3 σημείων, γιατί σε αντίθετη περίπτωση, κατά την ελεύθερη πτώση του εργαζομένου πιθανόν να προκληθεί σοβαρή βλάβη, κυρίως στη μέση, αλλά και σε άλλα μέλη του σώματός του.
- Σε περίπτωση που κάποιος εργαζόμενος χρησιμοποιεί ζώνη ασφαλείας, να μην εργάζεται μόνος του στο χώρο, αλλά να υπάρχει και άλλο πρόσωπο, το οποίο να είναι σε θέση να τον βοηθήσει αν παραστεί ανάγκη.

Φορητές σκάλες

Προδιαγραφές

Οι αρχές ασφαλούς εργασίας με τη χρήση φορητών κλιμάκων καθορίζονται με το Π.Δ. της 22 Δεκεμβρίου 1933 και το Π.Δ. 17/1978. Οι ξύλινες σκάλες, για να είναι ασφαλείς, πρέπει να είναι κατασκευασμένες από υγιές ξύλο, χωρίς ρόζους και σχισίματα, γιατί αυτά αποτελούν παγίδες, από τις οποίες μπορεί να σπάσει η σκάλα. Το ξύλο επίσης δεν πρέπει να είναι στοκαρισμένο ή χρωματισμένο, για να μπορεί να ελεγχθεί χρωματικά η κατάστασή του. Τα σκαλοπάτια της σκάλας πρέπει να είναι πακτωμένα και όχι να είναι καρφωμένα. Η απόσταση μεταξύ δυο σκαλοπατιών πρέπει να είναι μικρότερη των 0,30 m. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται φορητές σκάλες που έχουν σπασμένα, φθαρμένα ή ακατάλληλα σκαλοπάτια. Οι επικίνδυνες σκάλες πρέπει να απομακρύνονται από τους χώρους εργασίας, ώστε να αποκλειστεί η πιθανότητα χρήσης τους.

Επιλογή κατάλληλης σκάλας

Για την ασφαλή επιλογή και τοποθέτηση μιας σκάλας πρέπει η κλίση της κατά την τοποθέτηση να είναι ένα προς τέσσερα, δηλαδή σε ύψος 4 m η απόστασή της βάσης της από τον τοίχο να είναι 1 m. Η χρήση φορητής σκάλας γίνεται με μεγαλύτερη ασφάλεια, όταν η σκάλα που επελέγη, είναι κατά 1 m μεγαλύτερη από το ύψος του σημείου που θέλουμε να εργαστούμε. Η πάνω πλευρά της σκάλας πρέπει να στηρίζεται σε σημείο ανθεκτικό και σταθερό, η δε κάτω πλευρά της πρέπει να στηρίζεται σε σταθερή και επίπεδη επιφάνεια (όχι σε βαρέλια, κιβώτια κ.λ.π.). Εάν υπάρχει κίνδυνος να μετακινηθεί η σκάλα, πρέπει να δένεται ή να ακινητοποιείται με κάποιο άλλο τρόπο (σφήνες, τάκους, κλπ), ώστε η έδρα της να είναι σταθερή.

Χρήση φορητής σκάλας:

Οι φορητές σκάλες χρησιμοποιούνται κυρίως για την άνοδο και κάθοδο σε θέσεις εργασίας ή σε ελαφρές εργασίες μικρής χρονικής διάρκειας. Η νομοθεσία στη χώρα μας απαγορεύει τη χρήση «απλής» φορητής σκάλας, μεγαλύτερης των 6 m. Για τις περιπτώσεις που πρέπει να χρησιμοποιηθούν σκάλες για ύψη μεγαλύτερα των 6 m, αυτές πρέπει να είναι σύνθετες (αρθρωτές, μηχανικές, κλπ). Πριν χρησιμοποιηθεί μια σκάλα πρέπει να ελεγχθεί, για να διαπιστωθεί ότι πληροί τους όρους ασφαλείας. Για να γίνεται με ασφάλεια η εργασία πάνω σε σκάλα, το κέντρο βάρους του εργαζομένου πρέπει να βρίσκεται εντός των ορθοστατών. Ένας πρακτικός κανόνας είναι το σημείο σύνδεσης της ζώνης, «η αγκράφα», να είναι εντός των ορθοστατών. Η άνοδος και η κάθοδος της σκάλας πρέπει να γίνεται πάντα με το πρόσωπο προς το μέρος της σκάλας. Είναι επικίνδυνο να μεταφέρονται φορτία κατά την άνοδο – κάθοδο ή να υπάρχουν υλικά πάνω στη σκάλα. Τα εργαλεία δεν πρέπει να μεταφέρονται στα χέρια, αλλά να τοποθετούνται σε ειδικές θήκες, στις τσέπες κλπ. Μετά τη χρήση της, η σκάλα πρέπει να τοποθετείται κατά μήκος στο έδαφος.

Μεταλλικές σκαλωσιές

Να εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις, ιδίως αυτές του Π.Δ. 778/80, άρθρα 2 έως και 15 – Π.Δ. 1073/81 άρθρα 34 έως και 36 και Κ.Υ.Α. 16440/Φ.10.4/445/1993. Κατά τη συναρμολόγηση και χρήση της σκαλωσιάς ο επιβλέπων πρέπει:

- Να ελέγχει ότι η σκαλωσιά είναι εφοδιασμένη με βεβαίωση εξέτασης τύπου και ότι τα στοιχεία της φέρουν τις ενδείξεις ή τη βεβαίωση που προβλέπονται στην Υ.Α. 16440/93.
- Να εφαρμόζει τις οδηγίες συναρμολόγησης του κατασκευαστή ή να συναρμολογεί τη σκαλωσιά με βάση τη μελέτη μηχανικού (οι οδηγίες συναρμολόγησης ή η ανωτέρω μελέτη θα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα, θα κρατούνται στον τόπο του έργου και θα επιδεικνύονται στα αρμόδια ελεγκτικά όργανα).

Να αποκλείει τη χρησιμοποίηση στοιχείων, τα οποία φέρουν οξειδώσεις, χτυπήματα, στρεβλώσεις ή άλλες αλλοιώσεις ή έχουν παρέλθει 15 έτη από τη χρονολογία κατασκευής τους.

4.3. Ηλεκτρομηχανολογικές Εργασίες

Όλες οι ηλεκτρικές εγκαταστάσεις θα εγκαθίστανται , συντηρούνται, δοκιμάζονται και επιθεωρούνται από αρμόδια πρόσωπα σύμφωνα με τους νόμους και τους κανονισμούς

Πριν την έναρξη εργασιών και κατά την διάρκειά τους να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για να εξακριβώνεται τυχόν κίνδυνος και να προφυλάσσονται οι εργαζόμενοι από κάθε γυμνό ηλεκτροφόρο καλώδιο, ηλεκτρικά μηχανήματα και εργαλεία

Η τοποθέτηση και συντήρηση ηλεκτρικών καλωδίων και συσκευών θα είναι σύμφωνη με τους νόμους και τους κανονισμούς

Όλα τα τμήματα των ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων θα κατασκευάζονται, εγκαθίστανται και συντηρούνται έτσι ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος ηλεκτροπληξίας

Η διανομή ρεύματος σε κάθε θέση εργασίας θα γίνεται μέσω ενός διακόπτη που θα απομονώνει το ρεύμα από όλους τους αγωγούς, θα είναι προσπελάσιμος και θα μπορεί να κλειδώνεται στην θέση OFF αλλά όχι στην θέση ON. Η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στον ηλεκτρικό εξοπλισμό θα παρέχει την δυνατότητα διακοπής του ρεύματος από όλους τους αγωγούς σε περίπτωση ανάγκης

Όλες οι ηλεκτρικές συσκευές και έξοδοι θα σημειώνονται ευκρινώς και θα φέρουν την ένδειξη του σκοπού και της τάσης τους

Εάν η διάταξη της εγκατάστασης δεν μπορεί να αναγνωρισθεί εύκολα, τα κυκλώματα και οι συσκευές θα επισημανθούν με επιγραφές ή άλλα κατάλληλα μέσα

Κυκλώματα και συσκευές που φέρουν διαφορετικές τάσεις στην ίδια εγκατάσταση θα επισημανθούν με εμφανή μέσα όπως η χρωματική σήμανση

Επαρκείς προφυλάξεις θα λαμβάνονται ώστε να εμποδίζονται οι εγκαταστάσεις να λαμβάνουν υψηλότερη τάση από τις άλλες

Όπου είναι ανάγκη θα προστατεύονται οι εγκαταστάσεις αντικεραυνικά

Οι γραμμές σηματοδότησης και τηλεπικοινωνιών δεν θα βρίσκονται στα ίδια υποστηρίγματα με γραμμές ισχύος

Προειδοποιητικές πινακίδες θα τοποθετηθούν σε κατάλληλα μέρη.

1. Για να απαγορεύουν σε μη εξουσιοδοτημένα άτομα να εισέρχονται σε χώρους ηλεκτρικών εγκαταστάσεων ή να επεμβαίνουν και να χειρίζονται ηλεκτρικές συσκευές.
2. Για να παρέχουν οδηγίες για τις διαδικασίες που θα ακολουθήσουν σε περίπτωση διάσωσης ατόμων που έχουν έλθει σε επαφή με ηλεκτροφόρους αγωγούς και παροχή Α΄ βοηθειών σε άτομα που έχουν πάθει ηλεκτροπληξία.
3. Για να προσδιορίσουν τον υπεύθυνο που πρέπει να ειδοποιηθεί σε περίπτωση ηλεκτρικού ατυχήματος ή επικίνδυνου περιστατικού.

Κατάλληλες προειδοποιητικές πινακίδες θα υπάρχουν σε όλους τους χώρους όπου η επαφή ή η προσέγγιση ηλεκτρικού εξοπλισμού μπορεί να είναι επικίνδυνη.

Πλήρης ενημέρωση θα παρέχεται στα άτομα που χειρίζονται ηλεκτρικό εξοπλισμό όσον αφορά όλους τους πιθανούς κινδύνους του συγκεκριμένου εξοπλισμού.

Πριν αρχίσει οποιαδήποτε εργασία σε αγωγούς η εξοπλισμό που δεν πρέπει να παραμείνει ενεργός :

1. Θα διακοπεί η παροχή ρεύματος
2. Θα λαμβάνονται οι κατάλληλες προφυλάξεις ώστε να αποφευχθεί η εκ νέου παροχή ρεύματος
3. Οι αγωγοί και ο εξοπλισμός θα δοκιμάζονται για να επιβεβαιωθεί ότι είναι ανενεργοί
4. Οι αγωγοί και ο εξοπλισμός θα γειώνονται και θα βραχυκυκλώνονται
5. Γειτονικά τμήματα ηλεκτροφόρου εξοπλισμού θα προστατεύονται επαρκώς για την αποφυγή τυχαίας επαφής.

Αφού τελειώσει η εργασία στους αγωγούς και τον εξοπλισμό, το ρεύμα θα επαναδιοχετεύεται μόνο μετά από εντολή του αρμόδιου προσώπου, αφού πρώτα αφαιρεθούν η γείωση και η βραχυκύκλωση και αναφερθεί ότι ο χώρος εργασίας είναι ασφαλής.

Οι ηλεκτρολόγοι θα είναι εφοδιασμένοι με κατάλληλα και επαρκή εργαλεία και εξοπλισμό ατομικής προστασίας όπως προβλέπουν οι κανονισμοί.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΓΚΑΙΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Επί του παρόντος δεν έχει ολοκληρωθεί κάποια από τις τμηματικές εγκαταστάσεις του έργου ώστε να δοθούν συγκεκριμένες οδηγίες συντήρησης των εγκαταστάσεων αυτών.

Ως εκ τούτου θα πρέπει να τηρηθεί το υφιστάμενο πρόγραμμα συντήρησης των εγκαταστάσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

2011 - 2019

- Υ.Α.οικ.74285/176/Φ113/2018 ☐ Τροποποίηση-συμπλήρωση της οικ. 1032/166/Φ.Γ.9.6.4 (Η) (Β' 519 6-3-2013) απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων «Κατάταξη των μηχανημάτων έργου σε ειδικότητες και ομάδες, ως προς τη δραστηριότητα του χειρισμού σύμφωνα με το π.δ. 113/2012 (Α' 198) και αντιστοίχιση των υφισταμένων αδειών που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το π.δ. 22/1976 (Α' 6) ή το π.δ. 31/1990 (Α' 11) με τις άδειες που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του προεδρικού αυτού διατάγματος» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ΦΕΚ 2942/Β'/20.7.2018
- Υ.Α.41320/1885/2018 ☐ Τροποποίηση της υπουργικής απόφασης 1592/58/13.1.2017 «Ειδικός Κατάλογος ιατρών του άρθρου 16 παρ. 2 του «Κώδικα Νόμων για την Υγεία και την Ασφάλεια των εργαζομένων» (Κ.Ν.Υ.Α.Ε.), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3850/2010 «Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων» (ΦΕΚ Α' 84) όπως αυτό συμπληρώθηκε και ισχύει», ΦΕΚ 3398/Β'/10.8.2018
- Υ.Α.οικ.74285/176/φ113/2018 Τροποποίηση-συμπλήρωση της οικ.1032/166/Φ.Γ.9.6.4 (Η) (Β' 519 6-3-2013) απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων «Κατάταξη των μηχανημάτων έργου σε ειδικότητες και ομάδες, ως προς τη δραστηριότητα του χειρισμού σύμφωνα με το π.δ. 113/2012 (198/Α) και αντιστοίχιση των υφιστάμενων αδειών που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το π.δ. 22/1976 (6/Α) ή το π.δ. 31/1990 (11/Α) με τις άδειες που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του προεδρικού αυτού διατάγματος» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
- Υ.Α.32126/1463/2018 Τροποποίηση της υπουργικής απόφασης 50067/28/27.11.2017 «Ηλεκτρονική Βάση καταχώρισης δεδομένων Τεχνικών Ασφάλειας και διαδικασία ανάθεσης καθηκόντων Τεχνικού Ασφαλείας μέσω ΟΠΣ-ΣΕΠΕ», ΦΕΚ 2404/Β'/25.6.2018
- Υ.Α.111/2017/2018 ☐ Τροποποίηση-Συμπλήρωση της αριθμ. 3015811/2663 (ΦΕΚ 1410/Β'/6.9.2010) κοινή υπουργική απόφαση σχετικά με τον καθορισμό μέτρων ελέγχου και κυρώσεων για την εκτέλεση του αριθμ. 1272/2008/ΕΚ κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και Κατάργηση της υπουργικής απόφασης 265/2002, (ΦΕΚ 1214/Β'/19.9.2002) σχετικά με την ταξινόμηση, επισήμανση και συσκευασία επικίνδυνων παρασκευασμάτων και της αριθμ. 378/1994 κοινής υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 705/Β'/20.9.1994) σχετικά με την ταξινόμηση, επισήμανση, συσκευασία και επικίνδυνων ουσιών, ΦΕΚ 1876/Β'/24.5.2018

- Υ.Α.25049/1253/2018 ☐ Κύρωση του ειδικού καταλόγου Ιατρών του άρθρου 16 παρ.2 του «Κώδικα Νόμων για την Υγεία και την Ασφάλεια των εργαζομένων» (Κ.Ν.Υ.Α.Ε), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 3850/2010 «Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων» (ΦΕΚ 84/Α) όπως αυτό συμπληρώθηκε και ισχύει, ΦΕΚ 1580/Β`/8.5.2018
- Υ.Α.16974/758/2018 Τροποποίηση της υπουργικής απόφασης 50067/28/27.11.2017 «Ηλεκτρονική Βάση καταχώρισης δεδομένων Τεχνικών Ασφάλειας και διαδικασία ανάθεσης καθηκόντων Τεχνικού Ασφαλείας μέσω ΟΠΣ-ΣΕΠΕ», ΦΕΚ 1242/Β`/4.4.2018
- Π.Δ.82/2018 Τροποποίηση του π.δ. 307/1986 «Προστασία της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται σε ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά την διάρκεια της εργασίας τους» (135 Α΄) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, σε συμμόρφωση με την οδηγία 2017/164/ΕΕ της Επιτροπής (ΕΕ L 27/1.2.2017), ΦΕΚ 152/Α΄/21.8.2018
- Αρ. Πρωτ. 33405/Δ9 1493/2018, ΦΕΚ --/15/6.2018 Ιατροί Εργασίας
- ΠΔ134/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΦΕΚ Α' 168/6-11-2017»
- Υ.Α.50067/28/2017 Ηλεκτρονική βάση καταχώρισης δεδομένων Τεχνικών Ασφάλειας και διαδικασία ανάθεσης καθηκόντων Τεχνικού Ασφαλείας μέσω ΟΠΣ-ΣΕΠΕ, ΦΕΚ 3952/Β`/10.11.2017
- Υ.Α. ΔΝΣγ/οικ. 38108/ΦΝ 466/2017 - Περιεχόμενο του Μητρώου Έργου, ΦΕΚ 1956/Β`/7.6.2017
- Υ.Α.1865/2017 ☐ Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 4229/395/2013 (Β' 318) κοινής υπουργικής απόφασης με θέμα: «Προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται με την εκτέλεση κατεδαφιστικών έργων και εργασιών αφαίρεσης αμιάντου ή/και υλικών που περιέχουν αμιάντο από κτίρια, κατασκευές, συσκευές, εγκαταστάσεις και πλοία, καθώς επίσης και με εργασίες συντήρησης, επικάλυψης και εγκλεισμού αμιάντου ή/και υλικών που περιέχουν αμιάντο», ΦΕΚ 1865/Β`/26.5.2017
- Υ.Α.Οικ.52780/ΔΤΒΝ/894/Τμ. Δ/Φ.14.1/2017 Τροποποίηση της κοινής υπουργικής απόφασης υπ' αριθμ. 3329/15.2.1989 (ΦΕΚ 132/Β`/21.2.1989) «Κανονισμοί για την παραγωγή, αποθήκευση και διάθεση σε κατανάλωση εκρηκτικών υλών», ΦΕΚ 1628/Β`/16.5.2017
- Υ.Α.Οικ.21867/2016 «Όροι, προϋποθέσεις και διαδικασίες εγκρίσεων τύπου και αδειών κυκλοφορίας που αφορούν τα Μηχανήματα Έργων (Μ.Ε.) και τα οχήματα ειδικής κατηγορίας, ΦΕΚ 3276/Β`/12.10.2016
- Υ.Α.Οικ.84123/305/Φ113/2016 Τροποποίηση - συμπλήρωση της υπ' αριθ. Οικ.1032/166/Φ.Γ.9.6.4 (Η)΄ (Β' 519 6-3-2013) απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων «Κατάταξη των μηχανημάτων έργου σε ειδικότητες και ομάδες, ως προς τη δραστηριότητα του χειρισμού σύμφωνα με το Π.δ. 113/2012 (Α΄/198) και αντιστοίχιση των υφισταμένων αδειών που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το Π.δ. 22/1976 (Α΄/6) ή το Π.δ. 31/1990 (Α΄/11) με τις άδειες που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του Προεδρικού αυτού διατάγματος» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ΦΕΚ 2481/Β`/11.8.2016
- Υ.Α.Οικ.34331/Δ9.8920/2016 «Απλούστευση διαδικασιών Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Σ.ΕΠ.Ε (ΟΠΣ-ΣΕΠΕ)», ΦΕΚ 2458/Β`/10.8.2016

- Υ.Α.Οικ.52019/ΔΤΒΝ 1152/2016 ☐ Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 για την εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τις συσκευές και τα συστήματα προστασίας που προορίζονται για χρήση σε εκρήξιμες ατμόσφαιρες (αναδιατύπωση), ΦΕΚ 1426/Β`/20.5.2016
- Ν4412/2016 "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ"
- Εγκ. οικ. 24120/1336/2014 - Ανακοίνωση δημοσίευσης της υ.α. με αριθ. 14867/825/2014 (1241/Β) «Απλοποίηση διαδικασιών τήρησης αρχείων για θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην εργασία στα τεχνικά έργα»
- ΠΔ115/2012 «Καθορισμός ειδικοτήτων και βαθμίδων για τις επαγγελματικές δραστηριότητες: (α) της εκτέλεσης, συντήρησης, επισκευής και επιτήρησης της λειτουργίας μηχανολογικών εγκαταστάσεων σε βιομηχανίες και άλλες μονάδες, (β) του χειρισμού και της επιτήρησης ατμολεβήτων και (γ) της εκτέλεσης τεχνικού έργου και της παροχής τεχνικής υπηρεσίας για εργασίες ηλεκτροσυγκόλλησης και οξυγονοκόλλησης, καθορισμός επαγγελματικών προσόντων και προϋποθέσεων για την άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών από φυσικά πρόσωπα και άλλες ρυθμίσεις», ΦΕΚ 200Α/12
- ΠΔ114/2012 «Καθορισμός ειδικοτήτων και βαθμίδων επαγγελματικών προσόντων για την επαγγελματική δραστηριότητα της κατασκευής, συντήρησης, επισκευής και επιτήρησης της λειτουργίας των εγκαταστάσεων καύσης υγρών και αερίων καυσίμων για την παραγωγή ζεστού νερού, καθορισμός επαγγελματικών προσόντων και προϋποθέσεων για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής από φυσικά πρόσωπα και άλλες ρυθμίσεις», ΦΕΚ 199Α/12
- ΠΔ113/2012 «Καθορισμός ειδικοτήτων για την επαγγελματική δραστηριότητα του χειρισμού μηχανημάτων τεχνικών έργων, καθορισμός κριτηρίων για την κατάταξη των μηχανημάτων σε ειδικότητες και ομάδες, καθορισμός επαγγελματικών προσόντων και προϋποθέσεων για την άσκηση της επαγγελματικής αυτής δραστηριότητας από φυσικά πρόσωπα και άλλες ρυθμίσεις», ΦΕΚ 198Α/12
- ΠΔ112/2012 «Καθορισμός ειδικοτήτων και βαθμίδων επαγγελματικών προσόντων για την επαγγελματική δραστηριότητα της κατασκευής, συντήρησης και επισκευής υδραυλικών εγκαταστάσεων και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής από φυσικά πρόσωπα», ΦΕΚ 197Α/12
- Εγκ. 27/2012 - (Αρ. πρωτ. ΔΙΠΑΔ/οικ./369/15.10.2012) Ένταξη στα συμβατικά τεύχη (ΕΣΥ) των δημοπρατούμενων έργων, άρθρου σχετικού με τα «απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο»
- ΕΚΓ27/ΔΙΠΑΔ/οικ/369 «Ένταξη στα συμβατικά τεύχη (ΕΣΥ) των δημοπρατούμενων έργων, άρθρου σχετικού με τα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στα εργοτάξια» 15/10/2012
- ΕΓΚ10201/ΣΕΠΕ «Θεώρηση Σχεδίου και Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας», 27/03/2012
- ΥΑ6690/2012 «Προϊόντα Δομικών Κατασκευών: χαρακτηριστικά, τεχνικές προδιαγραφές, διαδικασίες αξιολόγησης συμμόρφωσης και σήμανση συμμόρφωσης «CE», ΦΕΚ 1914Β/12
- Ν4030/2011, «Νέος τρόπος έκδοσης αδειών δόμησης, ελέγχου κατασκευών και λοιπές διατάξεις», ΦΕΚ 249Α/11

- ΥΑ2223/2011 «Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών (ΚΜΛΕ)», ΦΕΚ 1227Β/11
- ΥΑ6952/2011 «Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών», ΦΕΚ 420Β/11

2006 - 2010

- Ν3850/2010 «Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων», ΦΕΚ 84Α, ο οποίος αντικατέστησε το Ν1568/1985 «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων», ΦΕΚ 117Α/85 και το ΠΔ17/1996 «Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ», ΦΕΚ 11Α/96, όπως τροποποιήθηκε με το ΠΔ159/1999 (ΦΕΚ 157Α/99)
- ΠΔ82/2010 «Ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας όσον αφορά στην έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (τεχνητή οπτική ακτινοβολία), σε συμμόρφωση με την οδηγία 2006/25/ΕΚ», ΦΕΚ 145Α/10
- ΠΔ57/2010 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς την Οδηγία 2006/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τα μηχανήματα και την τροποποίηση της οδηγίας 95/16/ΕΚ» και κατάργηση των Π.Δ. 18/96 και 377/93», ΦΕΚ 97Α, όπως τροποποιήθηκε με το ΠΔ81/2011, ΦΕΚ 197Α/10
- ΥΑ21017/2009 «Όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας των επιχειρήσεων που ασχολούνται με τις εργασίες κατεδάφισης και αφαίρεσης αμιάντου ή/και υλικών που περιέχουν αμιάντο από κτίρια, κατασκευές, συσκευές, εγκαταστάσεις και πλοία, καθώς επίσης και με τις εργασίες συντήρησης, επικάλυψης και εγκλεισμού αμιάντου ή/και υλικών που περιέχουν αμιάντο», ΦΕΚ 1287Β/09
- Εγκ. 6/2008 «Διευκρινίσεις σχετικά με την εκπόνηση Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) και την κατάρτιση Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) των Δημοσίων Έργων» ΦΕΚ--/31/3.2008
- ΕΓΚ6/ΔΙΠΑΔ/οικ/215 «Διευκρινίσεις σχετικά με την εκπόνηση ΣΑΥ και ΦΑΥ των Δημοσίων Έργων» 31/03/2008
- ΠΔ162/2007 «Προστασία της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται σε ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά την διάρκεια της εργασίας τους, κατά τροποποίηση του π.δ. 307/1986 όπως ισχύει, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2006/15/ΕΚ», ΦΕΚ 202Α/07
- ΠΔ212/2006 «Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμιάντο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση με την οδηγία 83/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/382/ΕΟΚ του Συμβουλίου και την οδηγία 2003/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου», ΦΕΚ 212Α/06
- ΠΔ149/2006 «Ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (θόρυβος) σε εναρμόνιση με την οδηγία 2003/10/ΕΚ», ΦΕΚ 159Α/06

2000 - 2005

- ΠΔ 176/2005 «Ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας όσον αφορά στην έκθεση εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (κραδασμούς), σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2002/44/ΕΚ», ΦΕΚ 227Α/05
- ΚΥΑ 15085/ 15085/593/2003 «Κανονισμός Ελέγχων Ανυψωτικών Μηχανημάτων» ΦΕΚ 1186/Β'/25-8-2003
- ΥΑ 502/2003 «Έγκριση Τεχνικής Προδιαγραφής Σήμανσης Εκτελούμενων Οδικών Έργων εντός και εκτός κατοικημένων περιοχών ως ελάχιστα όρια», ΦΕΚ 946/03
- ΑΠ. ΔΙΠΑΔ/οικ 889/2002 «Πρόληψη και αντιμετώπιση του εργασιακού κινδύνου κατά την κατασκευή Δημοσίων Έργων», ΦΕΚ 16Β/03
- ΑΠ. ΔΙΠΑΔ/οικ 177/2001 «Πρόληψη εργασιακού κινδύνου κατά τη μελέτη του έργου», ΦΕΚ 266Β/01
- ΑΠ.ΔΕΕΠΠ/οικ 85/2001 «Καθιέρωση του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) και του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) ως απαραίτητων στοιχείων για την έγκριση μελέτης στο στάδιο της οριστικής μελέτης ή/και της μελέτης εφαρμογής σε κάθε Δημόσιο Έργο», ΦΕΚ 686Β/01
- ΑΠ. οικ 433/2000 «Καθιέρωση του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) ως απαραίτητου στοιχείου για τη προσωρινή και οριστική παραλαβή κάθε Δημόσιου Έργου», ΦΕΚ 1176Β/00

Προ του 2000

- Ν2696/1999 «Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας», ΦΕΚ 57Α, όπως τροποποιήθηκε με το Ν3542/07 «Τροποποιήσεις διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας», ΦΕΚ 50Α/99
- ΠΔ 90/1999 «Καθορισμός οριακών τιμών έκθεσης και ανώτατων οριακών τιμών έκθεσης των εργαζομένων σε ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά την διάρκεια της εργασίας τους σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 91/322/ΕΟΚ και 96/94/ΕΚ της Επιτροπής και τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 307/86 “Προστασία της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται σε ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά την διάρκεια της εργασίας τους” (135/Α) όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 77/93 (34/Α)» ΦΕΚ 94/Α/13-5-99
- ΠΔ 17/1996 «Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ», ΦΕΚ 11/Α/18-1-96)
- ΠΔ305/1996 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ», ΦΕΚ 212Α/96
- ΠΔ105/1995 «Ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ», ΦΕΚ 67Α/95
- Ν2224/1994 «Ρύθμιση θεμάτων εργασίας, συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, Υγιεινής – Ασφάλειας κλπ», ΦΕΚ 112Α/94, όπως συμπληρώθηκε με την ΥΑ 25231/10 «Κατηγοριοποίηση παραβάσεων και καθορισμός ύψους προστίμων που επιβάλλονται από τους Επιθεωρητές Εργασίας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ)», ΦΕΚ 2150Β/94
- ΠΔ397/1994 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά τη χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται κίνδυνο ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 90/269/ΕΟΚ», ΦΕΚ 221Α/94

- ΠΔ396/1994 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ», ΦΕΚ 220Α/94
- ΠΔ395/1994 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 89/655/ΕΟΚ», ΦΕΚ 220Α/94, όπως τροποποιήθηκε με τα ΠΔ89/1999 (ΦΕΚ 94Α/99) και ΠΔ304/2000 (ΦΕΚ 241Α/00) και ΠΔ155/2004 (ΦΕΚ 121Α/04).
- ΠΔ77/1993 «προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες. Τροποποίηση και συμπλήρωση προς την οδηγία του συμβουλίου 88/642/ΕΟΚ», ΦΕΚ 34Α/93
- ΚΥΑ16440/1993 «Κανονισμός παραγωγής και διάθεσης στην αγορά συναρμολογούμενων μεταλλικών στοιχείων για την ασφαλή κατασκευή και χρήση μεταλλικών σκαλωσιών», ΦΕΚ 756Β/93
- ΠΔ225/1989 «Υγιεινή και ασφάλεια στα υπόγεια τεχνικά έργα» ΦΕΚ 106Α/89
- ΠΔ307/1986 «Προστασία της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται σε ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά τη διάρκεια της εργασίας τους», ΦΕΚ 135Α, όπως τροποποιήθηκε με το ΠΔ12/2012, ΦΕΚ 19Α
- Ν 1568/85 «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων» ΦΕΚ 177/Α/18-10-1985
- Ν1430/1984 «Κύρωση της αριθμ. 62 Διεθνούς Συμβάσεις Εργασίας, που αφορά τις διατάξεις ασφάλειας στην οικοδομική βιομηχανία και τη ρύθμιση θεμάτων που έχουν σχέση με αυτή», ΦΕΚ 49Α/84
- ΥΑ130646/1984 «Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας», ΦΕΚ 154Β/84
- Ν1396/1983 «Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφάλειας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα», ΦΕΚ 126Α/83
- ΠΔ1073/1981 «Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος Πολιτικού Μηχανικού», ΦΕΚ 260Α/81
- ΠΔ778/1980 «Περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν οικοδομικών εργασιών», ΦΕΚ 193Α/80
- ΠΔ95/1978 «Περί μέτρων υγιεινής και ασφάλειας των απασχολουμένων εις εργασίας συγκολλήσεων» ΦΕΚ 20Α/78

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΣΗΜΑΝΣΗ

Γεωμετρικό σχήμα	Σημασία
	Σήματα απαγόρευσης
	Σήματα υποχρέωσης
	Σήματα προειδοποίησης
	Σήματα διάσωσης ή βοήθειας
	Σήματα που αφορούν το πυροσβεστικό υλικό ή εξοπλισμό

Σήματα απαγόρευσης

Απαγορεύεται
το κάπνισμα

Απαγορεύεται
η χρήση γυμνής
φλόγας και το
κάπνισμα

Απαγορεύεται
η διέλευση πεζών

Απαγορεύεται
η κατάσβεση
με νερό

Μη πόσιμο νερό

Απαγορεύεται
η είσοδος στους
μη έχοντες
ειδική άδεια

Απαγορεύεται
η διέλευση στα
οχήματα
διακίνησης φορτίων

Μην αγγίζετε

Σήματα προειδοποίησης

Εύφλεκτες ύλες
ή/ και υψηλή
θερμοκρασία

Εκρηκτικές ύλες

Τοξικές ύλες

Διαβρωτικές ύλες

Ραδιενεργά υλικά

Αιωρούμενα
φορτία

Οχήματα
διακίνησης
φορτίων

Κίνδυνος
ηλεκτροπληξίας

Γενικός κίνδυνος

Κίνδυνος
παραπατήματος

Σήματα υποχρέωσης

Υποχρεωτική
προστασία των
ματιών

Υποχρεωτική
προστασία του
κεφαλιού

Υποχρεωτική
προστασία των
αυτιών

Υποχρεωτική
προστασία των
αναπνευστικών
οδών

Υποχρεωτική
προστασία των
ποδιών

Υποχρεωτική
προστασία των
χεριών

Υποχρεωτική
προστασία του
σώματος

Υποχρεωτική
προστασία του
προσώπου

Υποχρεωτική
ατομική προστασία
έναντι πτώσεων

Υποχρεωτική
διάβαση για
πεζούς

Γενική
υποχρέωση

**Σήματα
διάσωσης ή
βοήθειας**

Πρώτες βοήθειες

Φορείο

Θάλαμος
καταιονισμού
ασφαλείας

Πλύση ματιών

Τηλέφωνο για
διάσωση και
πρώτες βοήθειες

Όταν πρέπει να δείξουμε την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσουμε για να φτάσουμε στα μέσα βοήθειας ή διάσωσης τότε τα αντίστοιχα σήματα συνδυάζονται ανάλογα με τα παρακάτω σήματα κατεύθυνσης

**Σήματα που
αφορούν το
πυροσβεστικό
υλικό ή
εξοπλισμό**

Πυροσβεστική
μάνικα

Σκάλα

Πυροσβεστήρας

Τηλέφωνο για την
καταπολέμηση
πυρκαγιών

Όταν πρέπει να δείξουμε την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσουμε για να φτάσουμε στον πυροσβεστικό εξοπλισμό τότε τα αντίστοιχα σήματα συνδυάζονται ανάλογα με τα παρακάτω σήματα κατεύθυνσης

